

Пропозиції
Міністерства культури та інформаційної політики України
до проекту Закону «Про внесення змін до статті 57 Закону України «Про
забезпечення функціонування української мови як державної»

ініційований н.д. Бужанським М.А., Мазурашу Г.Г. та іншими
реєстр. № 4638 від 25.01.2021
перше читання

1. Міністерство культури та інформаційної політики не підтримує проект Закону «Про внесення змін до статті 57 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі – проект Закону).

2. 16 січня 2021 року набрала чинності стаття 30 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі - Закон), яка регламентує застосування державної мови у сфері обслуговування споживачів.

Це важливий крок, спрямований на реалізацію конституційних положень щодо забезпечення державною всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України.

Посилення державотворчих і консолідаційних функцій української мови можливо досягти лише шляхом належного та неухильного дотримання норм Закону. Відповідальний та виважений підхід до їх реалізації сприятиме забезпеченню функціонування державної мови як інструмента об'єднання українського суспільства, засобу зміцнення державної єдності та територіальної цілісності України.

Водночас проектом Закону пропонується вилучити із статті 57 Закону положення щодо порядку притягнення до відповідальності та застосування адміністративного стягнення у вигляді штрафу до суб'єктів господарювання за порушення вимог Закону щодо застосування державної мови у сфері обслуговування споживачів.

Адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами.

Вважаємо, що вилучення із Закону вказаних положень не тільки не сприятиме додержанню відповідних вимог законодавства суб'єктами, на яких вони поширюються, а й може призвести до формування хибного уявлення про необов'язковість їх виконання. Адміністративне стягнення лише у вигляді попередження за порушення вимог Закону, вчинене повторно, не здатне забезпечити досягнення мети застосування адміністративного стягнення.

У пояснювальній записці до проекту Закону зазначено, що його метою є забезпечення права національних меншин на вільне використання російської, інших мов національних меншин України у сфері обслуговування споживачів.

Нормами статті 30 Закону, зокрема, передбачено, що мовою обслуговування споживачів в Україні є державна мова. При цьому:

на прохання клієнта його персональне обслуговування може здійснюватися також іншою мовою, прийнятною для сторін;

підприємства, установи та організації всіх форм власності, фізичні особи - підприємці, інші суб'єкти господарювання, що обслуговують споживачів (крім випадків, встановлених частиною третьою цієї статті), здійснюють обслуговування та надають інформацію про товари (послуги), у тому числі через інтернет-магазини та інтернет-каталоги, державною мовою. *Інформація державною мовою може дублюватися іншими мовами;*

виробники (виконавці, продавці) в Україні всіх форм власності надають споживачам інформацію про вироби (товари), роботи чи послуги державною мовою. *Така інформація може дублюватися будь-якою іншою мовою.*

З огляду на це вважаємо, що:

законодавцем дотримано конституційні гарантії та забезпечено баланс при унормуванні відповідної сфери щодо застосування державної мови та інших мов, у тому числі мов національних меншин;

спосіб, обраний авторами законодавчої ініціативи, не відповідає вказаній ними у пояснювальній записці меті проекту Закону, адже у разі його прийняття саме регулювання використання мов у сфері послуг не зміниться.

Водночас звертаємо увагу на той факт, що відповідно до пункту 1 розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення» Закону зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), якими передбачено накладення штрафів за порушення вимог зазначеного Закону (*щодо застосування державної мови під час засідань, заходів, зустрічей і робочого спілкування, в актах, діловодстві та документообігу в органах державної влади, органах влади Автономної Республіки Крим і органах місцевого самоврядування, на державних і комунальних підприємствах, в установах та організаціях, інших суб'єктах господарювання державної і комунальної форми власності, у судочинстві та діловодстві у судах України, в органах правопорядку, розвідувальних органах, державних органах спеціального призначення з правоохоронними функціями, на державному кордоні України, у процесі виборів та референдумів, у міжнародних договорах України; щодо застосування державної мови у сфері освіти, науки, культури, книговидавання, у користувацьких інтерфейсах комп'ютерних програм та веб-сайтів, у сфері інформації для загального ознайомлення, публічних заходів, технічної і проектної документації, реклами, охорони здоров'я, спорту, телекомунікацій та поштового зв'язку, транспорту*), набирають чинності через три роки з дня набрання чинності цим Законом, тобто з 16 липня 2022 року.

Разом із тим, відповідно до частин шостої-десятої статті 57 Закону передбачено застосування штрафних санкцій за повторне порушення вимог щодо застосування державної мови у сфері обслуговування споживачів, встановлених статтею 30 цього Закону, до суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність на території України, у розмірі від трьохсот до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

При цьому, як зазначено вище, положення статті 30 Закону набрали чинності 16 січня 2021 року відповідно до пункту 1 розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення» Закону. Таким чином, з 16 січня 2021 року можуть застосовуватися положення щодо накладення штрафів за повторне порушення вимог статті 30 Закону, тобто за 18 місяців до набрання чинності вищезгаданих змін до КУпАП, якими передбачено накладення штрафів за порушення інших вимог зазначеного Закону.

Вважаємо, що може йтися про неоднаковість підходу до питання фактичного початку дії норм, які передбачають застосування штрафних санкцій за порушення різних вимог Закону.

У зв'язку з цим вважаємо можливим розглянути питання щодо встановлення єдиної дати початку застосування штрафних санкцій за порушення вимог Закону, тобто 16 липня 2022 року, шляхом внесення таких змін до Закону:

1. Частини шосту - десяту статті 57 виключити;

2. У підпункті «а» підпункту 1 пункту 7 Розділу IX «Прикінцеві та Перехідні положення»:

1) після абзацу шостого доповнити новими абзацами такого змісту:

«Порушення вимог Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» щодо застосування державної мови у сфері обслуговування споживачів -

тягнуть за собою накладення штрафу від трьохсот до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або попередження, якщо порушення вчинене вперше.»

У зв'язку з цим абзаци сьомий - дванадцятий вважати відповідно абзацами дев'ятим - чотирнадцятим;

2) в абзаці одинадцятому слово «третьою» замінити словом «четвертою»;

3) в абзаці тринадцятому слово «четвертій» замінити словом «п'ятій».

Міністр культури та
інформаційної політики України

Олександр ТКАЧЕНКО

UB
Міністерство культури та інформаційної
політики України
№198/3.4/21 від 29.01.2021
Ткаченко О.В. (Міністр) 29.01.2021
16:03